

Akaryakıt satışı ile ilgili olarak ökc fişinde yer almayan iskonto tutarının kaydı ve indirim konusu yapıp yapılmayacağı

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	93767041-130[25-2012/97]-167
Tarih	21.08.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KOCAELİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 93767041-130[25-2012/97]-167

21/08/2013

Konu : Akaryakıt satışı ile ilgili olarak ökc fişinde yer almayan iskonto tutarının kaydı ve indirim konusu yapıp yapılmayacağı

İlgide kayıtlı özelge talebiniz ile, firmanızın akaryakıt ve LPG satışı işi ile iştigal ettiği, bazı müşterilerinize satış esnasında iskonto uyguladığınız, akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihazlarda gösterilemeyen ve "Z" raporuna da iskontosuz olarak yansıyan satışların, sisteminizden alınan pompa no, plaka no, ürün cinsi ve tutarı ile iskonto tutarının gösterildiği dökümana istinaden muhasebe kaydı yapıp yapılamayacağı ile, bu iskonto tutarlarına ilişkin KDV nin indirim konusu yapıp yapılamayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne

suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 25/a maddesinde ise, teslim ve hizmet işlemlerinde fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen ticari teamüllere uygun miktardaki iskontolar matraha dahil olmayan unsurlar arasında sayılmıştır. İskontoların ticari teamüllere uygun olmasından kastedilen husus, satılan mal veya hizmetin piyasasında genel olarak yaygın bir biçimde uygulanan miktarlarda ve malın asıl bedeline nazaran makul tutarda yapılmış olmasıdır. Ticari teamüllere uygun olmayan iskontolar, fatura veya benzeri belgelerde gösterilseler dahi KDV matrahından indirilemez.

Tekdüzen Hesap Planının 611 Satış İskontoları Hesabında, satışla ilgili faturanın düzenlenip satışın gerçekleşmesinden sonra yapılan her türlü kasa ve miktar iskontolarının bu hesapta yer alacağı, kasa iskontosunun kredili satışlarda alıcının mal bedelini vadesinden önce ödemesi dolayısıyla bu peşin ödeme karşılığında alıcıya belirli oranlarda indirim yapılması olduğu, miktar iskontosunun ise alıcının belli tutarlar üzerinde alışlarda bulunarak satıcının mal sürümüne katkıda bulunmasından dolayı kendisine belli oran ya da tutarlarda yapılan indirim olduğu açıklanmıştır.

Öte yandan, 116 Seri Nolu KDV Genel Tebliğinin "6.2. Fatura ve Benzeri Belgelerde Ayrıca Gösterilmeyip, Yıl Sonlarında, Belli Bir Dönem Sonunda ya da Belli Bir Ciro Aşıldığında Yapılan İskontolar" başlıklı bölümünde;

"KDV Kanununun 35 inci maddesi ile KDV matrahında çeşitli sebeplerle değişiklik vuku bulduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükelleflerin, bunlar için borçlandığı vergiyi; bu işlemlere muhatap olan mükelleflerin ise indirme hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin vuku bulduğu dönem içinde düzeltebilmelerine imkân sağlanmıştır.

Fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilmeyip, yıl sonlarında, belli bir dönem sonunda ya da belli bir ciro aşıldığında (satış primi, hasılat primi, yıl sonu iskontosu gibi adlarla) yapılan iskontolar esas itibarıyla, asıl işleme ilişkin KDV matrahının değişmesi sonucunu doğurmaktadır. Dolayısıyla, KDV matrahında değişiklik vuku bulduğu bu gibi durumlarda KDV Kanununun 35 inci maddesine göre düzeltme yapılması gerekmektedir.

Bu itibarla, fatura ve benzeri vesikalarda gösterilmeyip belli bir dönem sonunda ya da belli bir ciro aşıldığında yapılan iskontolar nedeniyle KDV matrahında değişiklik vuku bulduğu hallerde düzeltme işlemi, alıcı tarafından satıcı adına bir fatura ve benzeri belge düzenlenmek ve bu amaçla düzenlenecek belgede, KDV matrahında değişikliğe neden olan iskonto tutarına ilk teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlem için geçerli olan KDV oranı uygulanmak suretiyle yapılacaktır."açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanunla ilgili olarak 07.09.2006 gün ve 26282 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanan 68 Seri No.lu Genel Tebliğinin 1'inci bölümünde, "...Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesinin 1 numaralı bendinde; "Mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; ...", 3 numaralı bendinde ise "Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikrofiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, ..." Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükümleri bulunmaktadır.

Anılan hükümlerle Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanılarak, akaryakıt pompalarının bağlı olduğu ödeme kaydedici cihazlar kullanılmak suretiyle otomatik olarak düzenlenen fişlerin, fatura düzenleme tutarının (2012 yılı için 770 TL) altında veya üstünde olsa dahi "fatura yerine geçen belge" olarak kabul edilmesi ve bu şekilde belgelenen satışlar dolayısıyla nihai tüketiciler veya vergi mükelleflerince yapılan fatura düzenleme taleplerinin dikkate alınmaması uygun görülmüştür.

Buna göre, nihai tüketicilerin tüketim amacıyla, mükellef olanların ise ticari, zirai ve mesleki faaliyetleriyle ilgili olarak satın aldıkları akaryakıt karşılığında düzenlenecek (üzerinde "TAŞIT VEYA MÜŞTERİ TANIMA SİSTEMİ FATURAYA DÖNÜŞTÜRÜLECEK" ibaresi bulunanlar hariç) söz konusu ödeme kaydedici cihaz fişleri, üzerinde yazılı tutar ne olursa olsun fatura yerine geçen belge olarak kabul edilecek, ayrıca faturaya dönüştürülmesi istenmeyecek ve yapılan incelemeler ve kontroller sırasında bu fişleri gider belgesi olarak kullananlardan fatura ibrazı talep edilmeyecektir." denilmiştir.

Aynı Genel Tebliğin 2 nci bölümünde ise "...Akaryakıt pompaları ödeme kaydedici cihazlara bağlanmış olan istasyonlardan;

a) Taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler kullanılarak (fiş üzerinde "TAŞIT VEYA MÜŞTERİ TANIMA SİSTEMİ FATURAYA DÖNÜŞTÜRÜLECEK" ibaresi bulunan),

b) Bazı kurumlar tarafından geliştirilen özel kartlar kullanılarak (akıllı kart vb.),

c) Taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler olmaksızın müşteriler ile akaryakıt dağıtım şirketleri veya istasyon işletmecileri arasında yapılan özel anlaşmalara dayanılarak,

gerçekleştirilen (ve pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan fişlerle belgelendirilen) ve faturası mal teslimini müteakiben belirli periyotlarla düzenlenen akaryakıt satışlarına münhasır olmak üzere, bu satışlara ilişkin faturanın (katma değer vergisi açısından vergilendirme dönemi aşılmamak şartıyla) onbeş gün içinde dağıtım şirketleri ve/veya akaryakıt istasyon işletmelerince Vergi Usul Kanununa göre toplu olarak düzenlenmesi uygun bulunmuştur.

Bu şekilde akaryakıt satışı yapılan kişiler adına düzenlenecek faturanın her iki nüshasının ekinde, faturaya dönüştürülen fişlerin tarihi, numarası ("TAŞIT VEYA MÜŞTERİ TANIMA SİSTEMİ FATURAYA

DÖNÜŞTÜRÜLECEK" ibaresi olan fişlerin faturaya dönüştürülmesinde, fişlerin tarih ve numarasının belirtilmesine gerek yoktur), taşıtın plaka no.su, akaryakıt cinsi, miktarı ve tutarı liste halinde belirtilecektir. Akaryakıt istasyonu işletmeleri veya dağıtım şirketleri bahse konu listeleri, faturanın düzenlendiği tarih itibarıyla hazırlayacaklar ve kaşeleyip imzaladıktan sonra gerektiğinde ibraz edilmek üzere ilgili faturayla birlikte muhafaza edeceklerdir. İşletmeler, muhasebe kayıtlarında bu faturalarda yazılı miktar ve tutarları esas alacaklardır.

Yukarıda belirtildiği şekilde faturası sonradan düzenlenen (Taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler kullanılmadan özel anlaşmalara dayanılarak yapılan) akaryakıt satışlarına ait ödeme kaydedici cihaz fişleri, akaryakıt istasyonu işletmelerince üzerine "İPTAL" şerhi düşülerek iptal edilmek suretiyle adına fatura düzenlenen kişi veya kuruluşlara verilecektir. Bahse konu fişler, adına fatura düzenlenen kişi veya kuruluşlarca ilgili faturaya eklenmek suretiyle saklanacaktır. Şu kadar ki dileyen istasyon işletmeleri, akaryakıtın teslimi anında cihazdan çıkan ödeme kaydedici cihaz fişlerinin asıllarını, adına fatura düzenlenen kişi veya kuruluşlara, faturanın düzenlenmesi aşamasında da verebilirler. Bu takdirde akaryakıt teslimi yapılan araçta, istasyon sahibi ile müşteri arasında (faturası sonradan düzenlenen akaryakıt satışına dair) yapılan anlaşma metninin bir örneğinin bulunması şarttır. Ödeme kaydedici cihaz fişlerinin üzerine veya arkasına, yapılacak ödemelere ilişkin olarak akaryakıt istasyonu işletmelerince (veresiye, kredi vb.) kaşe veya şerhlerin düşülmesi de mümkün bulunmaktadır.

Akaryakıt istasyonlarından taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler kullanılarak veya özel anlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilen, pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan fişlerle belgelendirilen ve faturaları mal teslimini müteakiben belirli periyotlarla düzenlenen satışlarla ilgili olarak sözleşme dolayısıyla tahsil edilmesi gereken "fiyat farkı" ile satış bedeli üzerinden yapılacak "iskontolar", sözleşmenin tarih ve sayısı da belirtilmek suretiyle (iskonto, akaryakıt zammı vb. ibarelerle) fatura üzerinde gösterilecektir. Faturaya ekli ödeme kaydedici cihaz fişlerinin toplam tutarının (bir kısım fişlerin muhafaza edilememesi nedeniyle) fiyat farkı ve iskonto tutarlarının dahil edilmesinden önceki fatura tutarından az olması durumunda, müşterinin muhasebe kayıtlarında, "mevcut ödeme kaydedici cihaz fişlerinin toplam tutarı/fiyat farkı ve iskonto tutarları dahil edilmeden önceki fatura tutarı" şeklinde bulunan oranın, fiyat farkı ve iskonto tutarları dahil edildikten sonraki fatura tutarı ile çarpılması suretiyle hesaplanan tutar dikkate alınacaktır." açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre;

1- Nihai tüketicilerin taşıtlarına yapılan akaryakıt satışları karşılığında pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan ve müşterilere verilen fişlerin (68 Seri No.lu Genel Tebliğin 2. bölümünde belirtilen haller dışında) müşterilerin isteğine binaen faturaya dönüştürülmemesi ve bu yöndeki fatura taleplerinin dikkate alınmaması,

2- Yalnızca, taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler (fiş üzerinde "TAŞIT VEYA MÜŞTERİ TANIMA SİSTEMİ FATURAYA DÖNÜŞTÜRÜLECEK" ibaresi bulunan) ile bazı kurumlar tarafından geliştirilen özel kartlar kullanılarak (akıllı kart vb.), taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler olmaksızın müşteriler ile akaryakıt dağıtım şirketleri veya istasyon işletmecileri arasında yapılan özel anlaşmalara dayanılarak yapılan satışların belirli periyotlarla faturaya dönüştürülmesi,

Bu açıklamalar çerçevesinde faturaya dönüştürülen akaryakıt satışlarıyla ilgili olarak sözleşme gereği satış bedeli üzerinden yapılacak iskontoların sözleşmenin tarih ve sayısı da belirtilmek suretiyle fatura üzerinde gösterilmesi,

3- Yukarıda belirtilen satışlar dolayısıyla ödeme kaydedici cihazların transfer tuşlarının kesinlikle kullanılmaması, muhasebe kayıtlarının, ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan ve faturaya dönüştürülmemesi gereken akaryakıt satışlarında "Z" raporlarındaki miktar ve tutarlar esas alınarak, taşıt tanıma, müşteri tanıma vb. sistemler, bazı kurumlar tarafından geliştirilen özel kartlar kullanılarak veya özel anlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilen ve faturası belirli periyotlarla düzenlenen satışlarda ise 68 Seri No.lu Genel Tebliğin 2 nci bölümünün son paragrafında açıklandığı şekilde yapılması gerekmektedir.

Bu durumda, Şirketinizce yapılacak iskontolara ilişkin kayıtların 68 Seri No.lu ÖKC Genel Tebliğinin 2 nci bölümünde açıklandığı şekilde yapılması gerekmekte olup, firmanızca faturaya dönüştürülmemesi gereken akaryakıt satışlarınızla ilgili olarak "Z" raporunda yer almayan iskonto tutarlarının muhasebe kayıtlarına alınması ve ödeme kaydedici cihaz fişinde teknik olarak görünmeyen ve "Z" raporunda yer almayan iskonto tutarlarına isabet eden KDV nin de indirim konusu yapılması kanunen mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca, fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilmeyip, yıl sonlarında, belli bir dönem sonunda ya da belli bir ciro aşıldığında (satış primi, hasılat primi, yıl sonu iskontosu gibi adlarla) yapılan iskontolar esas itibarıyla, asıl işleme ilişkin KDV matrahının değişmesi sonucunu doğurduğundan KDV Kanununun 35 inci maddesine göre düzeltme yapılması gerekmekte olup, söz konusu düzeltme işlemi, alıcı tarafından satıcı adına bir fatura ve benzeri belge düzenlenmek ve bu amaçla düzenlenecek belgede, KDV matrahında değişikliğe neden olan iskonto tutarına ilk teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlem için geçerli olan KDV oranı uygulanmak suretiyle yapılacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026